

Jaarverslag Collegiaal Bestuur 2022-2023

Inleiding

'Een zon diep in de nacht.' Deze versregel van Willem Barnard – te vinden in gezang 815 – werd als titel meegegeven aan een bundel van zijn autobiografische notities. Bij de verkiezing van het favoriete Barnardlied in de zomer van dit jaar werd het gezang waaruit deze regel komt, 'O Jezus hoe vertrouwd en goed klinkt mij uw naam in 't oor', veel gekozen, terwijl het niet op de shortlist stond. We kiezen als CB deze regel dit jaar als motto bij het jaarverslag aan de Synode. Het CB plaatst daarmee ons kerk-zijn in een wereld die voor enorme uitdagingen staat. De oorlog in Oekraïne blijft voortduren en schuldloze slachtoffers maken, en in eigen land gaan we van crisis tot crisis waarvan we zowel de gevolgen als de oorzaken niet effectief lijken te kunnen aanpakken. Als kerken in onze streken staan we ook intern voor grote vragen en uitdagingen. In die soms donkere wereld houden we met liederen van Willem Barnard, Huub Oosterhuis en Sytze de Vries en vele anderen de lofzang gaande. We geloven dat de Heer God ons door de nacht voorgaat in wolkkolom en vuurzuil, in lichtend woord en bemoedigend uitzicht. Onze mogelijkheden zijn als kleine kerk misschien beperkt, maar onze hulp is de Naam van de Heer, die trouw blijft in eeuwigheid.

Collegiaal Bestuur

Werkwijze

Het CB evalueert regelmatig de eigen werkwijze. Dit jaar werd specifiek stilgestaan bij de onderwerpen vertrouwelijkheid en belangenverstrengeling. Het CB stelde afspraken op die voorkomen dat betrokkenheid vanuit de privésfeer van CB leden de besluitvorming over onderwerpen beïnvloedt. Verder werd besproken dat zaken die de privacy van personen raken alleen op hoofdlijnen in het CB aan de orde komen. Pas op het moment dat het beleid van de landelijke kerk of de continuïteit van de kerk of een parochie op het spel staat, zullen deze onderwerpen gedetailleerder in het CB worden besproken omdat dan de bestuursverantwoordelijkheid van het CB zwaarder weegt dan mogelijke privacybelangen.

Om de communicatie van het CB met de brede kerk te vergroten werd besloten een oude traditie in ere te herstellen. In nieuwsbrief *De Oud-Katholiek* wordt vanaf de zomer weer regelmatig gerapporteerd over onderwerpen die in het CB aan de orde zijn geweest.

Thesaurier-generaal

Verschillende algemene oproepen en rechtstreekse vragen aan potentiële kandidaten hebben helaas geen kandidaat voor de functie van TG opgeleverd. We moeten constateren dat de taakomvang zoals die in het statuut is beschreven niet meer past bij dat wat we in de huidige tijd van vrijwilligers kunnen en willen vragen. Het CB heeft daarom besloten de functie van TG om te vormen naar die van een 'normaal' leken-lid. Aan dit nieuwe leken-lid wordt de portefeuille financiën gekoppeld. De taakomvang van dit lid zal niet groter zijn dan die van de andere leden. De uitvoerende taken en verantwoordelijkheden van de TG worden al een aantal jaar door medewerkers van de landelijke organisatie uitgevoerd. Het CB zoekt naar een bestuurder met een financieel profiel om naast het dragen van algemene bestuurlijke verantwoordelijkheid de kerk te ondersteunen vanuit die specifieke expertise. Herkent u zichzelf of iemand anders hierin – laat het ons weten!

Om deze aanpassing goed te regelen is een wijziging van het statuut nodig. Dat is inmiddels met de Commissie voor het Kerkrecht besproken. De synode zal over deze en andere statuutwijzigingen worden gehoord zodra de wijzigingsvoorstellen gereed zijn.

OUD-KATHOLIEKE KERK

Synode

Het CB heeft begin 2023 met het Presidium teruggekeken op de synodezitting van november 2022. Het CB en Presidium hebben u daarover in februari via een gezamenlijk schrijven geïnformeerd. We lieten u weten dat de nota Herijking Bestuur & Organisatie niet opnieuw als zelfstandig onderwerp aan de synode zal worden voorgelegd, maar dat elementen eruit worden meegenomen in een nieuw beleidsplan.

Van Visienota naar Beleidsplan

Er is dit jaar veel tijd en aandacht besteed aan het nieuwe beleidsplan. Het CB organiseerde op 11 maart een gesprek met een kleine groep kerkleden en besprak met hen de in 2022 aan de synode gepresenteerde visienota. *Wat sprak u aan? Welke vragen riep het bij u op? Wat is de kern van ons kerk-zijn en moet behouden worden en wat is daarvoor nodig?* waren vragen die aan de orde kwamen. Het CB kreeg waardevolle feedback en inspirerende input voor het vervolgproces.

Beleidsdag De Ronde Tafel vond plaats op 13 mei. Een zonovergoten dag zodat we tussen de programmaonderdelen in met elkaar konden vieren in de tuin van vergadercentrum Alticolense.

Met een groep van ruim 50 Oud-Katholieken werd in ronde tafelgesprekken, workshops en plenaire besprekingen stilgestaan bij verschillende thema's uit de visienota.

Op de eigen heidag en in diverse besprekingen tijdens reguliere vergaderingen werd de input uit de kerk samengebracht. Het CB formuleerde een nieuwe visie (wie willen we zijn) en beschreef 'wat we gaan doen' in het nieuwe meerjarenbeleidsplan: *Visie en Beleid 2023-2033* dat voor de komende synode ter bespreking aan u wordt voorgelegd.

Pastorsprofiel

De bisschoppen werken samen met het CB en met hulp van de HR-medewerker aan een functieprofiel voor pastores. In het najaar van 2022 vond een eerste bespreking met de geestelijkheid plaats. De input daaruit werd verwerkt en opgenomen in een notitie die tijdens de Provinciale Synode van de Geestelijkheid op 25 mei 2023 werd besproken. In het komende jaar zullen de resultaten uit die bespreking worden verwerkt in de definitieve versie van het profiel die op de Provinciale Synode van 2024 zal worden gepresenteerd en daarna via SharePoint beschikbaar komt.

OUD-KATHOLIEKE KERK

Communicatie

Per 1 januari stopte de uitgave van de papieren Oud-Katholiek en werd de focus nog meer dan eerder verlegd naar communicatie via de digitale Nieuwsbrief (de nieuwe Oud-Katholiek), de website en sociale media. In samenwerking met onze eindredacteur, Janneke van der Veer, en het bedrijf achter haar, Living Image, wordt gewerkt aan verdere verbetering van de online presentie. Een update van de in 2020 gelanceerde website wordt in de loop van dit jaar verwacht. Thematische en verdiepende artikelen zullen daar een aparte plek krijgen. We zijn nog op zoek naar redacteurs voor deze 'verdiepingsredactie'. Is dit iets voor u – laat het ons weten! En volgt u ons al op Facebook, Instagram en via een 'abonnement' op de digitale nieuwsbrief?

Er is nagedacht over de uitgave van een fysiek 'product' zoals het jaarboek waar vorig jaar in de synode over gesproken werd. Het CB koos voor een 'langer houdbaar' magazine. Daar is dit jaar hard aan gewerkt. Het magazine belooft informatief, kleurrijk, herkenbaar en inspirerend te worden. Het magazine zal iedere vier tot vijf jaar vernieuwd worden. Het CB meent dat deze periodieke investering in tijd en geld beter past bij onze organisatie dan de uitgave van een jaarboek. Gelijktijdig met het magazine wordt aan parochies een digitaal format voor een folder aangeboden. In dit format kan eenvoudig parochie specifieke informatie worden opgenomen waarna het ter plaatse kan worden afgedrukt en uitgegeven.

Driehonderd jaar Steenoven

Op 22 april nodigde het Metropolitaan Kapittel de brede kerk uit naar Den Haag, waar de verkiezing van Cornelis Steenoven als aartsbisschop van Utrecht, 300 jaar geleden, werd gemarkeerd met o.a. de presentatie van het boek '1723, Een aartsbisschop voor Utrecht' door Wietse van der Velde, en gezongen Vespers. De opkomst was goed en bemoedigend was ook de deelname van twee rooms-katholieke bisschoppen.

De dag was aanleiding voor wat christelijke media-aandacht aan onze kerk te besteden. Het ND ging langs bij de koorrepetitie in Egmond aan Zee en interviewde de lokale pastoor Joke Kolkman en bisschop Bernd over o.a. de teruggang in kerkelijke meelevendheid. Voor het RD interviewde Bart Jan Spruyt de aartsbisschop over onze spiritualiteit, wat tot een (aanvullende) reactie leidde van Peter-Ben Smit. [Links](#) naar de artikelen zijn gedeeld op de website.

Bisdommen

Provinciale Synode

Op de Provinciale Synode die traditiegetrouw plaatsvond op de donderdag voor Pinksteren in de Bergkerk in Amersfoort, werd zoals u al hebt gelezen, een notitie van de bisschoppen bij het pastoorsprofiel besproken. Ook was er zoals gebruikelijk een presentatie van het werk van de Commissie van de Liturgie dat via SharePoint voor pastores, lectoren en kerkbesturen beschikbaar is in handig ingedeelde mappen. Koenraad Ouwens hield een inleiding over de invoering van de NBV21 in de liturgie en mogelijke problemen waarop dat zou stuiten. Enkele geestelijken verklaarden zich bereid de verdere invoering van de NBV21 te begeleiden.

Parochies, staties en monastieke gemeenschappen

De aartsbisschop legde werkbezoeken af in de parochies Dordrecht, Utrecht, Rotterdam, Groningen en Gouda. Voor zowel hem als de bisschop van Haarlem staan werkbezoeken in het najaar op de rol.

De aartsbisschop heeft aan gelovigen het heilig vormsel bediend: op Pinksteren in Utrecht (waarvan een volwassen dopeling), op 6 november in Rotterdam, op 20 november in Amersfoort, en op 22 januari in Schiedam. De bisschop van Haarlem vormde op 5 juni en 8 april in Alkmaar en op 6 november in IJmuiden.

OUD-KATHOLIEKE KERK

De parochie Rotterdam tekende een contract met de culturele stichting Droom en Daad, die eind 2022 de pastorie heeft gekocht, voor gegarandeerde inkomsten uit activiteiten in het kerkgebouw de komende vijf jaar, in goede afstemming met de liturgievierende gemeenschap en de open kerk op weekdagen.

In Eindhoven kon een nieuw orgel worden geplaatst van de Fa. Seifert uit Kevelaar, waardoor de gezongen liturgie beter tot zijn recht kan komen. Deze is in januari ingewijd, een concert op het orgel moest door ziekte van de organist, Toon IJzerman, worden uitgesteld tot 30 april jl.

De parochie Den Haag vierde het afgelopen seizoen 300 jaar kerkwijding met vier weekends vol culturele activiteiten, waarin onder meer de presentatie van het jubileumboek 'De kleine kathedraal' plaatsvond.

De gemeenschap van de Goede Herder te Temse, België, heeft rond Pasen besloten zich los te maken van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland. De beslissing van het kapittel van het monasterium kwam voor onze kerk onverwacht, ook voor hen die intensiever op de gemeenschap betrokken waren. In een brief aan pastoors en kerkbesturen schreef de aartsbisschop dat de scheiding verdrietig is omdat de kerk nu onze "enige monastieke gemeenschap kwijtraakt, waar deze schrale geestelijke tijd juist verlangt naar betrouwbare plaatsen waar je verdieping vindt van je spiritualiteit. Zo werden door velen de bijdragen gewaardeerd die broeder Gino regelmatig in de landelijke Nieuwbrief schreef." In het bijzonder noemt hij het vertrek triest "voor hen die zich vanuit onze kerk jarenlang intensief hebben ingezet voor de gemeenschap. Voor hen betekent het ook een persoonlijk verlies". We hebben de afgelopen jaren wel veel geleerd, zoals "waardering te geven aan een andere manier van kerk-zijn ... en deze een plaats gegeven binnen onze eigen kerkprovincie". Hij besluit de brief met gebed "om zegen over de leden van de gemeenschap nu zij nieuwe wegen gaan, en om kracht voor allen bij wie dit bericht als een teleurstelling binnenkomt".

Personalia geestelijkheid

Mutaties, wijdingen, exeat en incardinatie

Paul Brommet, die als deservitor het pastoraat waarnam in Arnhem met Nijmegen, moest omwille van zijn gezondheid vervroegd afscheid nemen van het werk aldaar; zijn nochtans feestelijke afscheid was op de eerste Adventszondag, 27 november.

Op 28 januari 2023 werd **Marco Derks** priester gewijd in de kathedrale kerk van Utrecht. Meteen daarna is hij aangesteld als pastoor van Gouda voor 0,4 fte.

Rudolf Scheltinga beëindigde daarmee zijn taak als deservitor van Gouda. Op 5 februari is Rudolf geïnstalleerd als pastoor van Arnhem met Nijmegen (0,3 fte), hetgeen hij met zijn pastoraat in Amersfoort (0,7 fte) combineert.

Met een dienst op zondagmiddag 29 januari 2023 heeft **Joop Albers** afscheid genomen als pastoor van Enkhuizen (0,3 fte), een post die hij sinds 2013 steeds met grote inzet en enthousiasme heeft bekleed.

Erna Peijnenburg is met ingang van 1 februari 2023 aangesteld als pastoor van Enkhuizen, voor 0,3 fte. Per diezelfde datum heeft zij eervol ontslag gekregen als rector van de statie van de H. Elia te Mijdrecht (0,2 fte).

OUD-KATHOLIEKE KERK

Martina Liebler heeft met ingang van 1 februari 2023 eervol ontslag gekregen als assistierend pastor van Ijmuiden. Per diezelfde datum is ze aangesteld als rector van de statie Mijdrecht.

De aanstelling van **Helen Gaasbeek** in de parochie Leiden werd per 1 december beëindigd. Haar re-integratie is voorspoedig verlopen, waardoor ze per 1 september kon starten als assistierend pastoor van Dordrecht voor 0,5 fte.

De re-integratie van **Louis Runhaar** is eveneens voltooid. Per 1 september is hij voor 0,6 fte werkzaam als assistierend pastoor van Utrecht en gaat hij voor 0,2 fte aan het werk binnen het onderwijs.

Pastoor **Henk Schoon** is per 1 september benoemd als plebaan van Utrecht voor 0,7 fte en blijft pastoor van Dordrecht voor 0,3 fte.

Age Kramer begon per 1 februari, met instemming van de bisschop van Haarlem, als deservitor van Leiden met een aanstelling van 0,3 fte. Met ingang van 1 juli heeft de aartsbisschop hem aldaar als pastoor aangesteld, naar verwachting tot en met 31 december 2024. Age blijft tot 1 september pastoor van Den Helder.

Sandra van der Helm ontving op zondag 3 september in Alkmaar de diakenwijding en werd daarna aangesteld als pastoraal werker in Den Helder.

Marieke Ridder nam, conform de twee jaar geleden met haar gemaakte afspraken, op zondag 16 juli 2023 afscheid als pastoor van Hilversum (0,2 fte). Per dezelfde datum stopte eveneens de bijstand in het pastoraat door ds. Annemieke Parmentier (0,3 fte).

De aartsbisschop heeft op 10 september **Tjeerd Visser** voor 0,6 fte aangesteld als pastoor van Hilversum en opgenomen in de geestelijkheid van Utrecht. Tjeerd Visser was van 2001 tot 2020 priester van het rooms-katholieke bisdom Rotterdam, waar hij in verschillende parochies heeft gewerkt en de laatste jaren tevens vicaris-generaal was. Sinds 2021 is Tjeerd werkzaam als geestelijk verzorger in het Universitair Medisch Centrum Utrecht.

Peter-Ben Smit ging vanwege zijn verhuizing van Amsterdam naar Utrecht van het ene bisdom naar het andere over. De akte van exeat uit de Haarlemse Geestelijkheid werd hem overhandigd aan het einde van de oliewijding in Haarlem op 3 april; zijn opname in de Utrechtse Geestelijkheid volgde aan het begin van de Christmamis in de Utrechtse kathedraal op woensdag 5 april.

Op 27 augustus ontving **Thelma Schoon** in de kathedrale kerk in Utrecht de diakenwijding. Thelma blijft voor 0,5 fte werkzaam als jongerenpastor en volgt daarnaast een opleiding tot docent godsdienst/levensbeschouwing.

Vacatures

Ondanks alle mutaties en de nieuw gewijde en aangestelde collega's kennen we de volgende vacatures, waarvan een aantal reeds geruime tijd wordt ingevuld door emeriti:

- Amsterdam (0,2 fte).
- Culemborg (0,3 fte);
- Delft (0,3 fte);
- Groningen-Friesland (0,5 fte);
- Schoonhoven (0,2 fte);
- Twente (0,2 fte);

OUD-KATHOLIEKE KERK

Voor de invulling kijken de bisschoppen naar studenten die hun seminarieopleiding succesvol afronden, zich voor het kerkelijk ambt beschikbaar stellen en daartoe ook geschikt worden bevonden. Ook wordt gekeken naar reeds functionerende geestelijken in eigen kring of daarbuiten.

Op een drietal plaatsen wordt voor een deel van de toegekende formatie momenteel nog geen vacature gesteld. Met het oog op een zo goed mogelijke inzet van de beschikbare menskracht in het geheel van de kerk, lijkt de specifieke situatie in de drie parochies dit toe te staan. Het betreft:

- Arnhem (0,2 fte);
- Leiden (0,1 fte);
- IJmuiden (0,2 fte).

Diaconale aanstellingen

Voor de door de ORKA gefinancierde diaconale formatieplaats in Rotterdam en voor die in Amsterdam zijn geschikte kandidaten gevonden. Per 1 augustus is Brenda Suijker aangesteld als diaconaal werker voor de Paradijskerk in Rotterdam voor 0,2 fte. De plek in Amsterdam wordt naar verwachting ingevuld in het voorjaar van 2024.

Post-ordinatie traject & ontwikkelassessments

Het post-ordinatie traject is in 2022 van start gegaan met uit ieder bisdom één deelnemer. In het najaar van 2023 wordt het traject vervolgd, met, door de aanstellingen in Den Helder en Hilversum, twee deelnemers uit ieder bisdom.

Onderdeel van het post-ordinatie traject zijn ontwikkelassessments. De deelnemers maken deze halverwege het traject. De eerste zullen in de loop van komend jaar worden ingepland.

Financiën en Materieel

Duurzame financiering

De uitvoer van het Plan van Aanpak Duurzame Financiering fase 1 ligt grotendeels op schema. Het opstellen van een cumulatieve balans en exploitatiestaat is vertraagd. Het lukt nog niet om van alle parochies de jaarcijfers tijdig beschikbaar te hebben. De fondsen hebben zich bereid verklaard hun balans- en exploitatiecijfers openbaar te maken, hun jaarrekeningen zijn opgevraagd.

Heffingssystematiek

De werkgroep Duurzame Financiering adviseerde een integrale benadering van de financiën van alle onderdelen van de kerk. Het opzetten van een nieuwe 'heffingssystematiek' is de praktische uitwerking daarvan. Begin 2023 werd een eerste concept geschreven en doorgerekend. Het concept is besproken met een vertegenwoordiging van de werkgroep, van de CFM, tijdens de Ronde Tafel op 13 mei en in het fondsenoverleg. Bespreking ervan met de synode staat gepland voor dit najaar.

Ondersteuning

In veel parochies is behoefte aan ondersteuning bij gebouwenbeheer en het voeren van de financiële administratie. Voor beide is een landelijk c.q. extern ondersteuningsaanbod geformuleerd dat op de beleidsdag met de daar aanwezigen is gedeeld en voor alle kerkbesturen beschikbaar is via SharePoint.

Fondsenoverleg

In het overleg op 10 mei met het CB stemden de fondsen in met de continuering van de methodiek waarbij hun bijdrage een afgeleide is van de omvang van hun vermogens ten opzichte van het totaal. Er werd vooruitgekeken naar de situatie na 1 januari 2025. In het vervolgoverleg op 11 oktober zal verder worden gesproken over de participatie van de fondsen in de nieuwe heffingssystematiek.

OUD-KATHOLIEKE KERK

Regeling kerkmusici

De oude regeling, opgesteld in 2013, werd geactualiseerd, zowel inhoudelijk als qua tarifiering geen overbodige luxe. De herziene regeling is per 1 april van kracht geworden.

Veilige Kerk

Algemeen

Tijdens de beleidsdag op 13 mei werd aan de hand van persoonlijke ervaringen door pastoor Peijnenburg stilgestaan bij nut en noodzaak van de regelingen en procedures rondom het onderwerp Veilige Kerk. Samen met mw. Lydia Janssen biedt pastoor Erna Peijnenburg kerkbesturen aan een bijeenkomst binnen hun eigen parochie te faciliteren. Er zijn casussen geschreven aan de hand waarvan ervaring met de beschikbare documentatie kan worden opgedaan.

VOG

Het afgelopen jaar is de regeling Gratis VOG voor Vrijwilligers binnen onze kerk geïmplementeerd. Kerkbesturen kunnen zelf via een daartoe ingerichte applicatie of via het landelijke bureau voor hun vrijwilligers een VOG aanvragen. Nagenoeg alle kerkbesturen hebben dit inmiddels gedaan.

We hebben afgesproken dat een VOG een geldigheid heeft van 5 jaar. Voor de geestelijkheid is die periode bijna om en zullen in het najaar nieuwe VOG's aangevraagd worden.

De klachtencommissie is het afgelopen jaar niet actief geweest. Het verslag van de interne vertrouwenspersonen is in de bijlage bij dit verslag opgenomen.

Seminarie

De samenwerking van het Oud-Katholiek Seminarie en het CB verliep ook het afgelopen jaar in goede harmonie. Drie studenten deden hun kerkelijk examen en gaan of zijn al in de kerk aan de slag: Thelma Schoon, Tjeerd Visser en Sandra van der Helm. Daarnaast volgde een aantal studenten het reguliere programma van colleges, practica en stages, en de bijeenkomsten van het studentenpastoraat onder leiding van studentenpastor Leonie van Straaten. De algehele leiding en begeleiding berust bij rector Mattijs Ploeger.

De Summer school 'oud-katholieke theologie in oecumenische context' die prof. Peter-Ben Smit opstartte vond dit jaar weer in twee aansluitende weken (kennismaking en verdere verdieping) plaats, met zoals telkens een verrassend aantal deelnemers uit de hele wereld. De oud-katholieke versie kreeg, met ondersteuning door Peter-Ben, navolging van een anglicaanse pendant.

Het curatorium van het seminarie draagt zorg voor uitgaven in de seminarierreeks van wetenschappelijke publicaties, waarvan mede dankzij het noeste redactiewerk van Ineke Smit recentelijk drie nieuwe delen verschenen.

Internationaal werken docenten van het seminarie geregeld mee aan de jaarlijkse theologenconferentie en in de redactie van het oud-katholieke theologische tijdschrift Internationale Kirchliche Zeitschrift, uitgegeven in Bern.

Het aantal studenten aan het seminarie, op dit moment 11, geeft zeker gezien hun enthousiasme en inzet, voldoende reden om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. Toch blijven we ook omzien naar nieuwe kandidaten voor het gewijde ambt. Al geruime tijd worden op verschillende kerkplekken vacatures langdurig door emeriti geestelijken vervuld en de nieuwe collega's kunnen het niet helpen dat de gemiddelde leeftijd van de pastores geen dalende tendens vertoont.

OUD-KATHOLIEKE KERK

Lectorenopleiding

In dit kader kan met dankbaarheid worden geconstateerd dat verschillende kerkleden in het afgelopen jaar de lectorenopleiding afrondden en tot lector konden worden benoemd. Hierdoor blijft de verscheidenheid aan liturgische diensten op peil en wordt de druk op het dienstenrooster verlicht. Dank aan hen en aan de stuurgroep die inmiddels een nieuwe cursus is gestart.

IBC

De jaarlijkse zitting van de Internationale Oud-Katholieke Bisschoppenconferentie vond van 22 tot 27 juni plaats in Wenen. Naast de stand van zaken in de lidkerken werd gesproken over de ontwikkelingen in de gemeenschappen van Kroatië, Slowakije, Slovenië, Wallonië en Frankrijk. Bij de theologische reflectie gaf bisschop Dr. Erik Eckerdal (Visby, Zweden) een uitgebreide presentatie over apostolische successie en traditie in de Porvoo gemeenschap.

In Wenen werd tevens de jaarlijkse vergadering van Anglicaanse en Oud-Katholieke bisschoppen in continentaal Europa gehouden. De bisschoppen gingen met elkaar in gesprek over actuele thema's, waarbij dit jaar nadruk lag op de uitwisseling van regelingen voor een veilige kerk. Ook was er een terugkoppeling van het werk van oud-katholieke en anglicaanse theologen in de AOCICC.

In Oostenrijk werd voor het eerst in de geschiedenis van de Unie van Utrecht een vrouw in het bisschopsambt verkozen. Maria Kubin ontving de bisschopswijding op 24 juni 2023 in Wenen, hoofdconsecrators waren aartsbisschop Bernd Wallet en de bisschoppen Harald Rein en Matthias Ring.

Een andere primeur kon gevierd worden in Polen: de verkiezing van vier bisschoppen voor de Pools-Katholieke Kerk tijdens de Nationale Synode van 13 juni 2023. Na jaren van twee onbezette bisschopszetels en meerdere verkiezingen zonder resultaat, koos de synode Andrzej Gontarek (Warschau en leidende bisschop), Antoni Norman (Kraków-Czestochowa), Stanisław Bosy (Wrocław) en Henryk Dąbrowski (hulpbisschop van Warschau). De electi werden op 9 september 2023 gewijd in de kathedraal van Wrocław, hoofdconsecrators waren de bisschoppen Dirk Jan Schoon, Pavel Benedikt Stránský en John Okoro.

Op 1 en 2 september vierden we met een Nederlandse delegatie het jubileum mee van onze zusters en broeders van het Katholieke Bisdom van Oud-Katholieken in Duitsland. Anderhalve eeuw geleden werd in Rotterdam hun eerste bisschop gewijd, Joseph Hubert Reinkens. Het was een prachtig programma gericht op de toekomst, met liturgie in de Namen Jesu Kirche en een feestavond en symposium op de Universiteit van Bonn. Bisschop Matthias Ring ging na hun lezingen in gesprek met prof. Julia Knop uit Erfurt (die in een interview onze kerk "cool und entspannt und ernsthaft katholisch" noemde), prof. Detlef Pollak (de bekendste religieonderzoeker van Duitsland, die gelooft dat de neergang van de kerken niet te stoppen is maar ons toch - of juist - eerlijke goede raad gaf) en prof. Jan Loffeld uit Tilburg/Utrecht/Münster, die concludeerde: leg niet uit, maar deel je verhalen van hoop.

De IBC bereidt een antwoord voor naar aanleiding van de officiële rooms-katholieke reactie op het dialoograpport 'IRAD II', waarin de uitkomsten van de dialoog tussen de Unie van Utrecht en de Rooms-Katholieke Kerk zijn opgenomen.

De dialoog van de Unie van Utrecht met de Malankara Mar Thoma Syrian Church kan op 10 februari 2024 bekroond worden met de ondertekening van de kerkelijke gemeenschap in Kerala, India.

OUD-KATHOLIEKE KERK

Oecumene – Nederland

OEK

Onze kerk investeert in de samenwerking van de oriëntaalse, orthodoxe, anglicaanse en oud-katholieke kerken in ons land. Daartoe werd enige jaren terug het platform Overleg Episcopale Kerken (OEK) opgericht, dat recht heeft op een vertegenwoordiger in het moderamen van de Raad van Kerken in Nederland. De huidige primus is de bisschop van Haarlem, Dick Schoon, secundus vader Theo van der Voort, Russisch-Orthodox priester te Deventer. Naast hen en de aartsbisschop, die als voorzitter van het OEK optreedt, hebben ook pastoor Rudolf Scheltinga en mevr. Marina van der Waag zitting in dit platform; beiden zetten zich ook secretarieel hiervoor in. Op zaterdag 27 mei heeft een volgetekende ontmoetingsdag voor jongeren plaatsgevonden in de Koptische Kerk in Amsterdam. Mede voorbereid door onze jongerenpastor Thelma Schoon troffen zo'n 250 twintigers uit alle deelnemende kerken elkaar voor ontmoeting, workshops, viering en maaltijd.

Raad van Kerken

Bisschop Dick hield op vrijdag 12 mei de jaarlijkse Oecumenelezing van de Raad van Kerken. Zijn tekst vond goede weerklank en is in bewerking zowel in het RD als in het Friesch Dagblad verschenen. Zie ook het [fotoverslag](#) en [nieuwsbericht](#) op de website.

Op 30 juni, de vooravond van de viering van de afschaffing van de trans-Atlantische slavernij, vond in de Nieuwe Kerk in Amsterdam een landelijke herdenkingsdienst plaats, voorbereid door de Raad van Kerken in Nederland. Begin mei verscheen een begeleidende uitgave in de reeks Oecumenische Bezinning van de Raad van Kerken over kerken en het slavernijverleden, getiteld 'Eindelijk vrij', met bijdragen van auteurs uit Suriname en Caribisch Nederland, bestemd voor een breed publiek.

Het verslag van een solidariteitsreis van enkele leden van het moderamen aan Palestijnse christenen heeft tot ophef geleid in de Joodse gemeenschap in Nederland, en tot vele vervolggesprekken.

Bilateraal OK – RK

Het OK Metropolitain Kapittel had (na een jarenlange onderbreking, het is de bedoeling elkaar om het jaar te treffen) afgelopen oktober een boeiende gezamenlijke bijeenkomst met het RK Kapittel en Kardinaal Eijk over synodaliteit, inclusief vespers en diner. De Haarlemse geestelijkheid ontmoette in diens kathedrale kerk de bisschop van Haarlem-Amsterdam, Mgr. Jan Hendriks en zijn priesterraad en ook zij vesperden samen. In september dit jaar organiseerden de bisschop van Haarlem, Dick Schoon, en de rooms-katholieke diaken Rob Mascini een gezamenlijke reis naar Rome in de voetsporen van aartsbisschop Petrus Codde.

Oecumene - Internationaal

Rome

In november 2022 was de aartsbisschop van Utrecht, Bernd Wallet, samen met jongerenpastor Thelma Schoon te gast in Taizé bij het zetten van de eerste stappen in het kader van een unieke bijeenkomst in het kader van het synodale proces: 'Together – Samenkomst van Gods Volk'. Drie Dicasterieën waren vertegenwoordigd en we hadden ruime gelegenheid te spreken met zuster Nathalie Becquard, de ondersecretaris van het Secretariaat voor de Synode. Als Unie van Utrecht worden we gewaardeerd als katholieke partner met ervaring in synodaliteit.

Dat bleek ook helder toen van 25 tot en met 28 januari namens de IBC bisschop Dick en prof. dr. Jan Hallebeek in Rome voordrachten verzorgden bij de conferentie *Listening to the West*, georganiseerd door de dominicaner universiteit Angelicum, de Dicasterie voor Bevordering van de Eenheid van de Christenen en het Secretariaat voor de Synode. In het kader van het synodale proces dat door paus Franciscus is geïnitieerd waren na een eerdere conferentie *Listening to the East* met orthodoxe en

OUD-KATHOLIEKE KERK

oriëntaalse kerken nu vijf 'westerse' geloofsgemeenschappen, te weten de anglicaanse, lutherse, methodistische, gereformeerde en oud-katholieke, uitgenodigd om hun visie op en ervaringen met synodaliteit te presenteren.

Voorafgaand aan de Synode over synodaliteit vond op 30 september in Rome op uitnodiging van paus Franciscus en de Taizé gemeenschap 'Together' plaats. Zowel jongeren als 'kerkleiders' uit heel Europa en daarbuiten werden uitgenodigd. Op 25 juni vond in Utrecht een voorbereidingsdag voor jongeren plaats. Meer info is [hier](#) te vinden.

Anglicanen

In nieuwe samenstelling vergaderde ons permanente overlegorgaan met de Anglican Communion, de AOCICC, half oktober 2022 voor het eerst. Locatie was Amersfoort en namens de gastkerk ontving de aartsbisschop hen voor vespers en maaltijd. In september 2023 overlegde de AOCICC met de aartsbisschop en anderen in Parijs over prioriteiten in het mandaat van de raad en over concrete voorstellen voor verdergaande samenwerking in Europa.

Lutheranen

Half september dit jaar vond in Krakau de 13^e Assemblee van de Lutherse Wereld Federatie (LWF) plaats met als thema 'One Body, One Spirit, One Hope'. Bisschop Dick heeft namens de Unie van Utrecht deelgenomen aan de dagen waarop oecumenische gasten zijn uitgenodigd, zie zijn verslag op de site.

In maart spraken bisschop Bernd en bisschop Harald met de secretaris van de LWF, Anne Burghardt, en haar assistent, Dirk de Lange. Nu we kerkelijke gemeenschap met de Kerk van Zweden hebben vastgesteld is het tijd te kijken naar het mogelijke vervolg. Eerst komt de Gemeenschappelijke Verklaring over de Rechtvaardiging in het vizier, dat niet alleen een oecumenische mijlpaal maar ook een katalysator van oecumenische theologie is geworden. We kijken naar de relatie met de kerk van Finland en naar de bredere Porvoo gemeenschap. In de toekomst zou een gemeenschappelijke conferentie over het ambt een thema kunnen zijn.

KEK/CEC

Pastoor Erna Peijnenburg vertegenwoordigde onze kerk bij assemblee van de Conferentie van Europese Kerken (CEC/KEK), van 14 tot 20 juni 2023 in Tallinn, Estland. Thema was 'Under God's blessing – shaping the future'. De assemblee werd georganiseerd door de twee Estse kerken die lid zijn van de CEC: de Estse Evangelisch-Lutherse Kerk en de Orthodoxe Kerk van Estland. Om de vijf jaar komt de assemblee van de conferentie bij elkaar om beslissingen te nemen over de toekomst van de organisatie. De oud-katholieke delegatie stond onder leiding van bisschop Heinz Lederleitner. Een verslag in woord en beeld van pastoor Peijnenburg kunt u [hier](#) teruglezen.